

BIBLIJA

ČETRDESETI TJEDAN ČITANJA

RUJAN 2017.	STARI ZAVJET	NOVI ZAVJET
198. dan čitanja, ponedjeljak, 4. rujna	Prop 1-6	Dj 27,9-44
199. dan čitanja, utorak, 5. rujna	Prop 7-12	Dj 28
200. dan čitanja, srijeda, 6. rujna	Pj 1,1-5,1	Dj 28-22
201. dan čitanja, četvrtak, 7. rujna	Pj 5,1-8,14	Rim 1
202. dan čitanja, petak, 8. rujna	Mudr 1-5	Rim 3,9-4,12

Propovjednik

Već u prvom retku spis je predstavljen kao »Misli Propovjednika, Davidova sina, kralja u Jeruzalemu«. Budući da je, sudeći po sadržaju, knjiga nastala u 3. st. pr. Kr., ona je samo fiktivno pripisana kralju Salomonu koji je slovio kao pojam mudrosti u židovstvu. Zato je židovska tradicija dugo smatrala da je Salomon pisac te knjige. *Kohelet*, kako se hebrejski naziva autor, nije njegovo osobno ime, već naziv službe koju je obnašao u krugu onih kojima se obraća. U pozadini je hebrejski izraz *quahal*, koji označava skup, pogotovo skup naroda na službu Božju. Prema tome, *Kohelet* je netko tko nastupa i govori na takvom skupu, dakle Propovjednik. Budući da se u tekstu nalaze mjesta koja je teško pomiriti, dugo se držalo da je knjiga plod dvojice autora. No na temelju ozbiljnoga proučavanja došlo se do uvjerenja kako je to moguće protumačiti brojnim citatima tuđih mišljenja, na koje se Propovjednik osvrće donoseći svoje suprotno mišljenje. Za konačnu redakciju i objavljivanje knjige pobrinuo se neki Propovjednikov učenik koji na kraju čitateljima preporučuje njegove misli.

Pesimističan pogled na život

Propovjednik je svjedok iste krize tradicionalne židovske mudrosti o kojoj govori i Jobova knjiga. I njega muči isto pitanje kao i Joba: Jesu li dobro i zlo na zemlji adekvatno nagrađeni? Drugim riječima, ima li ljudski život pravi smisao? U odgovoru na to pitanje Propovjednik je daleko radikalniji. Može se reći da se cijela knjiga sastoji samo od varijacija na jednu jedinu temu, a to je ispraznost svega. Okvir knjige čine dvije gotovo identične rečenice. U Propovjednikov misaoni svijet čitatelja uvodi rečenica: »*Ispraznost nad ispraznošću, veli Propovjednik, ispraznost nad ispraznošću, sve je ispraznost*« (1, 2), a završni komentar glasi: »*Ispraznost nad ispraznostima, veli Propovjednik, sve je ispraznost*« (12, 8). Polazeći od te osnovne misli, autor sve što se čini važnim u životu naziva varljivim: znanje, bogatstvo, ljubav, sam život. Jer, život nije ništa drugo doli slijed događaja koji nemaju nikakve logične povezanosti i zato su bez značenja. Na kraju čeka starost i smrt koja jednako pogađa i mudre i lude, i bogate i siromašne, stoku kao i ljude.

40. tjedan, 198. dan čitanja, ponedjeljak, 4. rujna 2017.

Prop 1-6 Dj 27,9-44

Filozofija života

Propovjednik ne vidi nikakvu mogućnost da čovjek ostvari pravu sreću u životu, koliko god se trudio. Ona nije ni u posjedu, ni u ugledu, dugom životu ili brojnom potomstvu, ali iznenađujuće ni u očekivanju onostranog i vječnoga života. Nekakva sitna sreća moguća je samo u trenutačnom uživanju radosti koju život pruža. Trajne sreće nema. Zato Propovjednik poziva da se ta radost uživa, reklo bi se: *carpe diem!* Tu naizgled hedonističku filozofiju života on razvija s osvrtom na tradicionalno učenje o mudrosti koje donosi u obliku citata te u dijaloškom sučeljavanju s grčkom filozofijom (stoici, epikurejci, skeptici, cinici). U središnjem dijelu knjige iscrpno je opisana očita kriza starog uvjerenja o nagradi dobrih i kazni zlih. Tu je riječ o korupciji i izrabljivanju nemoćnih, borbi moćnih za prestiž, osamljenosti bogatih i moćnih, potkupljivosti činovnika, sudbini robova koji su nekoć bili bogati. A to rađa uvjerenje kako je doista sve ispraznost.

Cilj Propovjednikove knjige

Najneobičnije je što Propovjednik i ne pokušava dati nekakav odgovor na pitanje smisla. On samo razotkriva nemogućnost tradicionalnih uvjerenja koja ničim ne nadomješta. Tako cijelom knjigom dominira neka čudna bespomoćnost. Ipak, unatoč svemu, Propovjednik ne smatra vjeru u Boga ispraznom. Iako ne skriva kako ne shvaća Božje upravljanje čovjekovom sudbinom, on ipak čitatelju poručuje: Bog nije dužan čovjeku polagati račun; Čovjek treba iz Božje ruke prihvatiti i patnju i radost; on treba držati zapovijedi i Boga se bojati. Dakle, unatoč svemu, Propovjednik je čvrsto oslonjen na Boga. Njegovu knjigu treba čitati kao dio biblijskoga kanona u nastanku, a ne izdvojeno. Ona predstavlja samo jednu stepenicu u religioznom razvoju Izraela i povjerene mu objave. Nju treba shvatiti kao poticaj da se od helenističkoga pogleda na svijet, koji su Židovi teško prihvaćali, uzme što više, a da se pritom ne zataji Izraelova duhovna baština. Učeći kako čovjek ne smije postati žrtva zemaljskih dobara, Propovjednik nije daleko od odgovora koji će doći tek poslije njega. On je na pragu odgovora Novoga zavjeta, da će i dobro i zlo biti pravedno nagrađeno tek na drugome svijetu.

Propovjednik

1 Misli Propovjednika, Davidova sina, kralja u Jeruzalemu.

²Ispraznost nad ispraznošću, veli Propovjednik, ispraznost nad ispraznošću, sve je ispraznost!

³Kakva je korist čovjeku od svega truda njegova kojim se trudi pod suncem?

PRVI DIO

Proslov

⁴Jedan naraštaj odlazi, drugi dolazi, a zemlja uvijek ostaje.

⁵Sunce izlazi, sunce zalazi i onda hiti svojem mjestu odakle izlazi.

⁶Vjetar puše na jug i okreće se na sjever, kovitla sad ovamo sad onamo i vraća se u novom vrtlogu.

⁷Sve rijeke teku u more i more se ne prepunja; odakle teku rijeke, onamo se vraćaju da ponovo počnu svoj tok.

⁸Sve je mučno. Nitko ne može reći da se oči nisu do sita nagledale i uši dovoljno naslušale.

⁹Što je bilo, opet će biti, i što se činilo, opet će se činiti, i nema ništa novo pod suncem.

¹⁰Ima li išta o čemu bi se moglo reći: "Gle, ovo je novo!" Sve je već davno prije nas postojalo.

¹¹Samo, od prošlosti ne ostade ni spomena, kao što ni u budućnosti neće biti sjećanja na ono što će poslije doći.

1. Salomonov život

¹²Ja, Propovjednik, bijah kralj nad Izraelom u Jeruzalemu.

¹³I trudih se da mudročću istražim i dokučim sve što biva pod nebom; o, kako mučnu zadaću zadade Bog sinovima ljudskim.

¹⁴Vidjeh sve što se čini pod suncem: kakve li ispraznosti i puste tlapnje!

¹⁵Što je krivo, ne može se ispraviti;

čega nema, izbrojiti se ne može.

¹⁶Rekoh onda sam sebi: "Gle, stekao sam veću mudrost nego bilo tko od mojih prethodnika u Jeruzalemu. Duh moj sabrao je golemu mudrost i znanje." ¹⁷Mudrost pomnjivo

proučih, a tako i glupost i ludost, ali sam spoznao da je to pusta tlapnja.

¹⁸Mnogo mudrosti - mnogo jada; što više znanja, to više boli.

2 Tad rekoh u srcu svom: "Daj da okušam užitak i vidim što naslada pruža" - ali gle: i to je ispraznost!

²O smijehu rekoh: "Ludost je"; o užitku: "Čemu valja?"

³Odlučih tijelo krijepiti vinom, a srce posvetiti mudrosti; poželjeh prigrliti i ludost, kako bih spoznao usrećava li ljude ono što pod nebesima čine za izbrojenih dana svojega života.

⁴Učinih velika djela: sazidah sebi palače, zasadih vinograde; ⁵uredih perivoje i voćnjake, nasadih u njima voćke svakojake. ⁶Načinih jezera da plodna sadišta natapam.

⁷Nakupovah robova i robinja, imadoh i sluge domaće, a tako i stada krupne i sitne stoke više no itko prije mene u Jeruzalemu.

⁸Nagomilah srebro i zlato i blago kraljeva i pokrajina, nabavih pjevače i pjevačice i svakoga raskošja ljudskog, sve škrinju na škrinji.

⁹I postadoh tako velik, veći no bilo tko prije mene u Jeruzalemu; a nije me ni mudrost moja ostavila.

¹⁰I što god su mi oči poželjele, nisam im uskratilo, niti branih srcu svojemu kakva veselja, već se srce moje veselilo svakom trudu mojem, i takva bi nagrada svakom mojem naporu.

¹¹A onda razmotrih sva svoja djela, sve napore što uložih da do njih dođem - i gle, sve je to opet ispraznost i pusta tlapnja! I ništa nema valjano pod suncem.

¹²Okrenuh zatim misao svoju mudrosti, gluposti i ludosti. Što, na priliku, čini kraljev nasljednik? Ono što je već učinjeno.

¹³I spoznadoh da je bolja mudrost od ludosti, kao što je svjetlost bolja od tame.

¹⁴Mudracu su oči u glavi, a bezumnik luta u tami.

Ali također znam da obojicu stiže ista kob.

¹⁵Zato rekoh u sebi: "Kakva je sudbina luđaku, takva je i meni. Čemu onda žudjeti za

Propovjednik

mudrošću?" I rekoh u srcu: "I to je ispraznost!"

¹⁶Jer trajna spomena nema ni mudru ni bezumniku: obojicu će poslije nekog vremena prekriti zaborav! I, jao, mudrac mora umrijeti kao i bezumnik.

¹⁷Omrznuh život, jer mi se učini mučnim sve što se zbiva pod suncem: sve je ispraznost i pusta tlapnja.

¹⁸Zamrzih sve za što sam se pod suncem trudio i što sad ostavljam svome nasljedniku.

¹⁹Tko zna hoće li on biti mudar ili lud? Pa ipak on će biti gospodar sve moje muke u koju uložih sav svoj napor i mudrost pod suncem. I to je ispraznost.

²⁰I stao sam srcem očajavati zbog velikog napora kojim sam se trudio pod suncem.

²¹Jer čovjek se trudi mudro i umješno i uspješno, pa sve to mora ostaviti u baštinu drugomu koji se oko toga nije uopće trudio. I to je ispraznost i velika nevolja.

²²Jer što on dobiva za sav svoj napor i trud koji je pod suncem podnio?

²³Jer svi su njegovi dani doista mukotrpni, poslovi mu puni brige; čak ni noću ne miruje srce njegovo. I to je ispraznost.

²⁴Nema čovjeku druge sreće već jesti i piti i biti zadovoljan svojim poslom. I to je, vidim, dar Božje ruke.

²⁵Jer tko bi mogao jesti, tko li nezadovoljan biti, osim po njemu. ²⁶Mudrost, spoznaju, radost on daruje onom tko mu je po volji, a grešniku nameće zadaću da sabirai skuplja za onoga tko je po volji Bogu. I to je ispraznost i pusta tlapnja.

2. Smrt

3 Sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme.

²Vrijeme rađanja i vrijeme umiranja; vrijeme sađenja i vrijeme čupanja posađenog.

³Vrijeme ubijanja i vrijeme liječenja; vrijeme rušenja i vrijeme građenja.

⁴Vrijeme plača i vrijeme smijeha;

vrijeme tugovanja i vrijeme plesanja.

⁵Vrijeme bacanja kamenja i vrijeme sabiranja kamenja; vrijeme grljenja i vrijeme kad se ostavlja grljenje.

⁶Vrijeme traženja i vrijeme gubljenja; vrijeme čuvanja i vrijeme odbacivanja.

⁷Vrijeme deranja i vrijeme šijenja; vrijeme šutnje i vrijeme govorenja.

⁸Vrijeme ljubljenja i vrijeme mržnje; vrijeme rata i vrijeme mira.

⁹Koja je posleniku korist od njegovih napora?

¹⁰Razmišljam o mučnoj zadaći što je Bog zadade sinovima ljudskim.

¹¹Sve što on čini prikladno je u svoje vrijeme; ali iako je dopustio čovjeku uvid u vjekove, čovjek ne može dokučiti djela koja Boga čini od početka do kraja.

¹²Znam da nije druge sreće čovjeku osim da se veseli i čini dobro za svojega života.

¹³I kad čovjek jede i pije i uživa u svojem radu, i to je Božji dar.

¹⁴I znam da sve što Bog čini, čini za stalno. Tome se ništa dodati ne može niti mu se može oduzeti; a Bog čini tako da ga se boje.

¹⁵Što biva, već bijaše, i što će biti, već je bilo; a Bog obnavlja što je prohujalo.

¹⁶Još vidim kako pod suncem umjesto pravice vlada nepravda i umjesto pravednika zločinac.

¹⁷Zato rekoh u sebi: "Bog će suditi i pravedniku i zločincu, jer ovdje ima vrijeme za svaku namjeru i čin."

¹⁸Još rekoh u sebi: "Ljudi se ponašaju tako da Bog može pokazati kakvi su uistinu, da su jedni drugima poput zvijeri."

¹⁹Jer zaista, kob ljudi i zvijeri jedna je te ista. Kako ginu oni, tako ginu i one; i dišu jednakim dahom, i čovjek ničim ne nadmašuje zvijer, jer sve je ispraznost.

Propovjednik

²⁰I jedni i drugi odlaze na isto mjesto; svi su postali od praha i u prah se vraćaju.

²¹Tko zna da li dah ljudski uzlazi gore, a dah zvijeri silazi dolje k zemlji?

²²Uviđam da čovjeku druge sreće nema osim radosti u svome djelu, jer to je ljudska sudbina. A tko će ga dovesti do toga da dozna što će biti poslije njega?

3. Zajednički život

4 Opet stadoh promatrati sva nasilja koja se čine pod suncem, i gle, suze potlačenih, i nikog nema da ih utre; i nasilje iz tlačiteljske ruke, a zaštitnika niotkuda.

²Zato sretnima smatram mrtve koji su već pomrli; sretniji su od živih što još žive. ³A od obojih je sretniji onaj koji još nije postao, koji nije vidio zlih djela što se čine pod suncem.

⁴Nadalje iskusih da svaki napor i svaki uspjeh pribavlja čovjeku zavist njegova blišnjeg. I to je ispraznost i pusta tlapnja.

⁵Bezumnik prekriži ruke i izjeda sebe.

⁶Bolja je puna šaka u miru nego obje pregršti mučna rada i puste tlapnje.

⁷I još jednu opazih ispraznost pod suncem:

⁸Čovjek potpun samac - bez sina, bez brata, i opet nema kraja njegovu trudu; oči mu se ne mogu nasititi blaga; a ne misli: za koga se mučim i uskraćujem dobro sebi? I to je ispraznost i zla briga.

⁹Bolje je dvojici nego jednome, jer imaju bolju plaću za svoj trud.

¹⁰Padne li jedan, drugi će ga podići; a teško jednomu! Ako padne, nema nikoga da ga podigne.

¹¹Pa ako se i spava udvoje, toplije je; a kako će se samac zagrijati?

¹²I ako tko udari na jednoga, dvojica će mu se oprijeti; i trostruko se uže ne kida brzo.

¹³Bolji je mladić siromašan a mudar nego kralj star a lud, koji više ne zna za savjet.

¹⁴Jer mladić može izići iz tamnice i postati kraljem, iako se rodio kao prosjak u svom kraljevstvu.

¹⁵Opazih kako svi koji žive i hode pod suncem pristaju uz mladića, uz nastupnika koji ga naslijedi.

¹⁶On stupa na čelo bezbrojnih podanika i kasniji se naraštaji ne mogahu zbog njega radovati. I to je zacijelo ispraznost i pusta tlapnja.

¹⁷Kad odlaziš u Božji dom, pazi na korake svoje. Priđi da mogneš čuti - žrtva je valjanija nego prinos luđaka, jer oni i ne znaju da čine zlo.

5 Ne nagli ustima svojim i ne žuri se s riječima pred Bogom, jer je Bog na nebu, a ti si na zemlji; zato štedi svoje riječi.

²San dolazi od mnogih briga, a lud govor od mnoštva riječi.

³Kad zavjetuješ štogod Bogu, odmah to izvrši, jer njemu nisu mili bezumnici. Zato ispuni svaki svoj zavjet.

⁴Bolje je ne zavjetovati, nego zavjetovati a ne izvršiti zavjeta.

⁵Ne daj ustima svojim da te navode na grijeh i ne reci kasnije pred anđelom da je bilo nehotice. Zašto pružati Bogu priliku da se srdi na riječ tvoju i uništi djelo tvojih ruku?

⁶Koliko sanja, toliko i ispraznosti; mnogo riječi - isprazna tlapnja. Zato boj se Boga.

⁷Ako vidiš gdje tlače siromaha i gaze pravo i pravicu u zemlji, ne čudi se tomu, jer nad visokim straži viši, a nad njim najviši.

⁸Korist zemlje je nada sve; i kralj ovisi o zemljištu.

4. Novac

⁹Tko novce ljubi, nikad ih dosta nema; tko bogatstvo ljubi, nikad mu dosta probitka.

I to je ispraznost.

¹⁰Gdje je mnogo bogatstva, mnogo je i gotovana, pa kakva je korist od toga gospodaru, osim što ga očima gleda?

¹¹Sladak je dan radiši, jeo malo ili mnogo, dok bogatstvo ne da bogatašu zaspati.

¹²I vidjeh teško zlo pod suncem: skupljeno blago što je na propast svojem vlasniku.

¹³Jer zlom nezgodom propadne takvo bogatstvo te sinu što mu se rodi ne ostane ništa.

Propovjednik

¹⁴Gol je izašao iz utrobe majke svoje i tako će gol i otići kakav je i došao; ništa nema od svega svojeg truda da ponese.

¹⁵I to je teško zlo što tako odlazi kako je i došao; pa kakva mu je korist što se u vjetar mučio.

¹⁶Sve svoje dane živi u tami, nevolji, brizi, bolesti i srdžbi.

¹⁷Ovo, stoga, zaključujem: prava je sreća čovjeku jesti i piti i biti zadovoljan sa svim svojim trudom kojim se muči pod suncem za kratka vijeka koji mu je dao Bog, jer takva mu je sudbina dosuđena.

¹⁸Pa ako je čovjeku Bog dao bogatstvo i imanje da ih uživa i bude zadovoljan svojim djelom - i to je dar od Boga.

¹⁹Jer tada barem ne misli mnogo na dane svog života, kad mu Bog daje da mu se srce veseli.

6 I vidjeh: ima još jedno zlo pod suncem i teško tišti ljude.

²Nekomu Bog udijeli bogatstvo i blago i počasti te ima sve što mu duša poželi, ali mu ne udijeli da to i uživa, nego uživa tuđinac. To je ispraznost i grdna nevolja.

³I velim: bolje je nedonošče od onoga koji bi rodio stotinu djece i živio mnogo godina, a sam se ne bi naužio dobra niti bi imao pogreba;

⁴jer je nedonošče uzalud došlo i u tamu otišlo i ime mu je tamom pokriveno;

⁵sunca čak ne vidje niti spozna - a spokojnije je od onoga.

⁶Pa kad bi takav živio i dvije tisuće godina, a svojeg dobra ne bi uživao, zar ne odlaze obojica jednako na isto mjesto?

⁷Čovjek se trudi samo da bi jeo, a želudac njegov nikad da se nasiti.

⁸Jer po čemu je mudrac bolji od luđaka i što reći o siromahu koji se umije držati pred ljudima?

⁹Bolje je očima vidjeti nego duhom lutati. I to je ispraznost i pusta tlapnja.

¹⁰Što je već bilo, ime ima; i zna se što je čovjek; i on se ne može parbiti s jačim od sebe.

¹¹Što više riječi, to veća ispraznost svega, i koja je od toga korist čovjeku?

¹²Tko zna što je dobro čovjeku u životu njegovu, za ono malo dana koje tako isprazno živi, koji mu prolaze kao sjena? Tko će kazati čovjeku što će biti poslije njega pod suncem?

Djela apostolska

V. PAVLOVO TREĆE MISIJSKO PUTOVANJE

Oluja i brodolom

⁹Kad je nakon duljeg vremena plovidba već postala pogibeljna jer je Post već bio izminuo, opominjaše Pavao: ¹⁰"Ljudi, govorio im je, vidim da će plovidba biti nezgodna i na veliku štetu ne samo za tovar i lađu nego i za naše živote." ¹¹Ali je satnik više vjerovao kormilaru i brodovlasniku negoli Pavlovim riječima. ¹²A kako luka nije bila prikladna za zimovanje, većina je predlagala da odande otplove ne bi li kako doprli do kretske luke Feniksa, što gleda prema jugozapadu i sjeverozapadu, pa ondje prezimili.

¹³Uto puhne blagi južnjak i oni, misleći da bi mogli ostvariti naum, digoše sidro i zaploviše tik uz Kretu. ¹⁴Ali nedugo zatim razbjesni se žestok vjetar zvan sjeveroistočnjak. ¹⁵Zahvati lađu te mu nije mogla odoljeti pa se prepustismo da nas nosi. ¹⁶Prolazeći ispod nekog otočića zvanog Kauda, jedva uspjesmo dohvatiti čamac. ¹⁷Podigoše ga pa upotrijebiše snast da potpašu lađu. Bojeći se pak da se ne nasuču u Sirti, spustiše prvenjaču. Tako ih je nosilo. ¹⁸Budući da nas je oluja silovito udarala, sutradan se riješiše tovara, ¹⁹a treći dan svojim rukama izbaciše brodsku opremu. ²⁰Kako se pak više dana nije pomaljalo ni sunce ni zvijezde, a oluja bjesnjela nemalena, bila je već propala svaka nada da ćemo se spasiti.

²¹Ni jelo se već dugo nije. Onda usta Pavao posred njih i reče: "Trebalo je, ljudi, poslušati me, ne se otiskivati od Krete i izbjeći ovu nepogodu i štetu. ²²Sada vas pak opominjem: razvedrite se jer ni živa duša između vas neće stradati, nego samo lađa. ²³Noćas mi se ukaza anđeo Boga čiji sam i komu služim ²⁴te reče: 'Ne boj se, Pavle! Pred cara ti je stati i evo Bog ti daruje sve koji plove s tobom.' ²⁵Zato razvedrite se, ljudi! Vjerujem Bogu: bit će kako mi je rečeno. ²⁶Ali treba da se nasučemo na neki otok."

²⁷Bijaše već četrnaesta noć što smo bili tamo-amo gonjani po Jadranu kad oko ponoći naslutiše mornari da im se primiče neka zemlja.

²⁸Bacivši olovnicu, nađoše dvadeset hvati dubine; malo poslije baciše je opet i nađoše ih petnaest.

²⁹Kako se bojahu da ne naletimo na grebene, baciše s krme četiri sidra iščekujući da se

razdani. ³⁰Kad su mornari bili naumili uteći iz lađe i počeli spuštati čamac u more pod izlikom da s pramca kane spustiti sidra, ³¹reče Pavao satniku i vojnicima: "Ako ovi ne ostanu na lađi, vi se spasiti ne možete!" ³²Nato vojnici presjekoše užad čamca i pustiše da padne.

³³Do pred svanuće nutkao je Pavao sve da uzmu hrane: "Četrnaesti je danas dan, reče, što bez jela čekate, ništa ne okusivši. ³⁴Stoga vas molim: založite nešto jer to je za vaš spas. Ta nikome od vas ni vlas s glave neće propasti."

³⁵Rekavši to, uze kruh, pred svima zahvali Bogu, razlomi i stade jesti. ³⁶Svi se razvedre te i oni uzmu hrane. ³⁷A svih nas je u lađi bilo dvjesto sedamdeset i šest duša. ³⁸Jednom nasićeni, stanu rasterećivati lađu bacajući žito u more.

³⁹Kad osvanu, mornari ne prepoznaše zemlje; razabraše neki zaljev ravne obale pa odluče, bude li moguće, u nj zavesti lađu. ⁴⁰Odriješe sidra i ostave ih u moru. Istodobno popuste i spone kormila, razapnu prvenjaču prema vjetru pa udare k obali. ⁴¹Ali naletješe na plićak i nasukaše brod: pramac, nasađen, osta nepomičan, a krmu razdiraše žestina valova.

⁴²Tada vojnici naumiše poubijati sužnje da ne bi koji isplivao i pobjegao, ⁴³ali im satnik, hotjeći spasiti Pavla, omete naum: zapovjedi da oni koji znaju plivati najprvi poskaču i izađu na kraj, ⁴⁴a ostali će, tko na daskama, tko na olupinama lađe. Tako svi živi i zdravi prispješe na kopno.

40. tjedan,
199. dan čitanja, utorak, 5. rujna 2017.

Prop 7-12
Dj 28

Propovjednik

DRUGI DIO

Proslov

- 7** Bolji je dobar glas nego skupocjeno ulje,
i smrtni dan nego dan rođenja.
²Bolje je ići u kuću gdje je žalost nego u kuću gdje je gozba, jer ondje je kraj svakoga čovjeka, i tko je živ, nek' primi k srcu!
³Bolji je jad nego smijeh, jer pod žalosnim licem srce je radosno.
⁴Srce je mudrih ljudi u kući žalosti, a srce bezumnih u kući veselja.
⁵Bolje je poslušati ukor mudra čovjeka negoli slušati hvalospjev luđaka.
⁶Jer kao prasak trnja ispod kotla, takav je smijeh luđaka, i to je ispraznost.
⁷Jer smijeh od mudraca čini luđaka i veselje kvari srce.

1. Uzvrat za čine

- ⁸Bolji je svršetak stvari nego njezin početak i bolja je strpljivost od oholosti.
⁹Ne nagli u srdžbu, jer srdžba počiva u srcu luđaka.
¹⁰Ne pitaj zašto su negdašnja vremena bila bolja od ovih, jer to nije mudro pitanje.
¹¹Mudrost je dragocjena baština i probitak onima na koje sunce sja.
¹²Jer kao što je novac zaštita, tako je i mudrost; a prednost je mudrosti u tome što izbavlja onoga tko je ima.
¹³Pogledaj djela Božja; tko može ispraviti što je on iskrivio?
¹⁴U sretan dan uživaj sreću, a u zao dan razmišljaj: Bog je stvorio jedno kao i drugo - da čovjek ne otkrije ništa od svoje budućnosti.
¹⁵Svašta vidjeh u svojem ništavnom životu: pravednik propada unatoč svojoj pravednosti, a bezbožnik i dalje živi unatoč svojoj bezbožnosti.
¹⁶Ne budi prepravedan i ne budi premudar; zašto da se uništavaš?

- ¹⁷Ne budi preopak i ne budi lud; zašto bi umro prije vremena?
¹⁸Dobro je da držiš jedno, ali ni drugo ne puštaj iz ruke, jer tko se boji Boga, izbavlja se od svega.
¹⁹Mudrost mudraca veću moć daje gradu nego deset mogućnika.
²⁰Na zemlji nema pravednika koji, čineći dobro, ne bi nikad sagriješio.
²¹I još jedno: nemoj se obazirati na govorkanje; čut ćeš možda da te sluga tvoj proklinjao; ²²a zna tvoje srce kako si i ti često druge proklinjao.
²³Sve sam to mudročću iskušao. Mislio sam da sam mudar, ali mi je mudrost bila nedokučiva.
²⁴Ono što jest, daleko je i duboko, tako duboko - tko da i pronađe?
²⁵I još jednom pokušah istražiti i shvatiti mudrost i smisao, da spoznam opačinu kao ludost, a ludost kao bezumlje.
²⁶Otkrih da ima nešto gorče od smrti - žena, ona je zamka, srce joj je mreža, a ruke okovi; tko je Bogu drag, izmiče joj, a grešnik je njezin sužanj.

²⁷Eto, to sam sve u svemu otkrio, veli Propovjednik.

- ²⁸I još sam tražio, ali bez uspjeha. Nađoh čovjeka - jednog od tisuću, a žene ne nađoh među svima nijedne.
²⁹Otkrih ovo: Bog stvori čovjeka jednostavnim, a on snuje nebrojene spletke.

8 Tko je kao mudrac?
Tko još umije tumačiti stvari?

- Mudrost čovjeku razvedruje lice i mijenja njegov namršteni lik.
²Zato velim: slušaj kraljevu zapovijed zbog Božje zakletve.
³Ne nagli da je prekršiš: ne budi tvrdoglav kad razlog nije dobar, jer on čini kako mu odgovara.
⁴Jer kraljeva je riječ najjača, i tko ga smije pitati: "Što činiš?"
⁵Tko se drži zapovijedi, ne poznaje nevolju, i mudrac zna za vrijeme i sud.
⁶Jer postoji vrijeme i sud za sve, i čovjeka veoma tereti nedjelo njegovo

Propovjednik

⁷Jer on ne zna što će biti; a tko mu može kazati kad će što biti?

⁸Vjetar nitko ne može svladati, niti gospodariti nad danom smrtnim, niti ima odgode u ratu; niti opačina izbavlja onoga koji je čini.

⁹Sve ovo vidjeh pazeći na sve što se čini pod suncem, kad čovjek vlada nad čovjekom na njegovu nesreću.

¹⁰Dalje vidjeh kako opake nose na groblje, i ljudi iz svetog mjesta izlaze da ih slave zbog toga što su tako činili. I to je ispraznost.

¹¹Kad nema brze osude za zlo djelo, ljudsko je srce sklono činiti zlo.

¹²I grešnik koji čini zlo i sto puta, dugo živi. Ja ipak znam da će biti sretni oni koji se boje Boga jer ga se boje.

¹³Ali opak čovjek neće biti sretan i neće produljivati svoje dane ni kao sjena jer se ne boji Boga.

¹⁴Ali je na zemlji ispraznost te pravednike stiže sudbina opakih, a opake sudbina pravednika. Velim: i to je ispraznost.

¹⁵Zato slavim veselje, jer nema čovjeku sreće pod suncem nego u jelu, pilu i nasladi. I to neka ga prati u njegovoj mucij za života koji mu Bog daje pod suncem.

2. Ljubav

¹⁶Poslije svih napora da dokučim mudrost, pokušah spoznati što se radi na zemlji. Uistinu, čovjek ne nalazi spokojstva ni danju ni noću.

¹⁷Promatram cjelokupno djelo Božje: i odista - nitko ne može dokučiti ono što se zbiva pod suncem. Jer ma koliko se čovjek trudio da otkrije, nikad ne može otkriti. Pa ni mudrac to ne može otkriti, iako misli da zna.

9 Razmišljah o svemu tome i shvatih kako su i pravednici i mudraci, sa djelima svojim, u Božjoj ruci; i čovjek ne razumije ni ljubavi ni mržnje, i njemu su obje ispraznost.

²Svima je ista kob, pravednomu kao i opakom, čistomu i nečistomu, onomu koji žrtvuje kao i onomu koji ne žrtvuje; jednako dobru kao i grešniku, onomu koji se zaklinje

kao i onomu koji se boji zakletve.

³Najgore je od svega što biva pod suncem ovo: ista je kob svima, ljudsko je srce puno zla, ludost je u srcima ljudi dok žive, a potom se pridružuju mrtvima.

⁴Jer onaj tko je među živima, ima nade: i živ pas više vrijedi nego mrtav lav.

⁵Živi barem znaju da će umrijeti, a mrtvi ne znaju ništa niti imaju više nagrade, jer se zaboravlja i spomen na njih.

⁶Davno je nestalo i njihove ljubavi, i mržnje, i zavisti, i više nemaju udjela ni u čem što biva pod suncem.

⁷Zato s radošću jedi svoj kruh
i vesela srca pij svoje vino,
jer se Bogu već prije svidjelo
tvoje djelo.

⁸U svako doba nosi haljine bijele
i ulja nek' ne ponestane na tvojoj glavi.

⁹Uživaj život sa ženom koju ljubiš u sve dane svojega ispraznog vijeka koji ti Bog daje pod suncem, jer to je tvoj udio u životu i u trudu kojim se trudiš pod suncem.

¹⁰I što god nakaniš učiniti, učini dok možeš, jer nema ni djela, ni umovanja, ni spoznaje, ni mudrosti u Podzemlju u koje ideš.

3. Slučaj

¹¹Osim toga, vidjeh pod suncem: ne dobivaju trku hitri, ni boj hrabri; nema kruha za mudraca, ni bogatstva za razumne, ni milosti za učene, jer vrijeme i kob sve ih dostiže.

¹²Čovjek ne zna svoga časa: kao ribe ulovljene u podmukloj mreži, i kao ptice u zamku uhvaćene, tako se hvataju sinovi ljudski u vrijeme nevolje koja ih iznenada spopada.

¹³Još vidjeh pod suncem i ovu "mudrost" koja mi se učini velikom:

¹⁴Bi jedan malen grad i u njem malo ljudi, a na nj udari velik kralj, opkoli ga i podiže oko njega velike opsadne tornjeve.

¹⁵Ali se u njemu nađe čovjek siromah mudar koji spasi grad svojom mudrošću, a poslije se nitko nije sjećao toga čovjeka.

¹⁶Ipak ja velim: bolja je mudrost nego jakost, ali se ne cijeni mudrost siromaha i ne slušaju njegove riječi.

Propovjednik

¹⁷Blage se riječi mudraca bolje čuju nego vika zapovjednika nad luđacima.

¹⁸Mudrost više vrijedi nego bojno oružje, ali jedan jedini grešnik pokvari mnogo dobra.

10 Uginula muha usmrđi mirisno ulje, a i malo ludosti jače je od mudrosti i časti.

²Mudrac kroči pravim putem, a luđak krivim.

³Dovoljno je da luđak pođe putem: kako razbora nema, svakomu pokazuje da je lud.

⁴Ako se na te digne vladaočev gnjev, ne ostavljaj svoga mjesta, jer blagost sprečava velike grijehe.

⁵Ima zlo što ga vidjeh pod suncem kao prestupak koji dolazi od vladaoca:

⁶ludost se podiže na najviša mjesta, a veliki zauzimaju niske položaje.

⁷Vidjeh slugu na konjima, a knezove gdje idu pješice kao slugu.

⁸Tko jamu kopa, u nju pada; i tko ruši zid, ujeda ga zmija.

⁹Tko lomi kamenje, ono ga ranjava; tko cijepa drva, može nastradati.

¹⁰Kad zatupi željezo i oštrica mu nije nabrušena, tada treba više snage; a nagrada mudrosti je uspjeh.

¹¹Ako zmija ujede prije čaranja, ništa onda opčaratelj ne koristi.

¹²Pune su miline riječi iz usta mudraca, a bezumnika upropašćuju njegove usne.

¹³On počinje svoje besjede ludošću i svršava ih potpunim bezumljem.

¹⁴Luđak previše govori: čovjek ne poznaje budućnost, i tko mu može kazati što će poslije njega biti?

¹⁵Luđake mori njihov trud; tko ne zna puta, ne može u grad.

¹⁶Jao tebi, zemljo, kad ti je kralj premlad i knezovi se već ujutro goste.

¹⁷Blago tebi, zemljo, kad ti je kralj plemenit i knezovi ti u svoje vrijeme blaguju da se okrijepe, a ne da se opiju.

¹⁸S lijenosti se ugiblju grede, zbog nebrige prokišnjava kuća.

¹⁹Ali su gozbe radi zabave i vino uveseljava život, a novci pribavljaju sve.

²⁰Ni u svojoj misli ne kuni kralja, ni u svojoj ložnici ne kuni bogataša, jer će ptice odnijeti glas i kleveta lako okrilati.

11 Baci kruh svoj na vodu i naći ćeš ga poslije mnogo vremena.

²Podijeli sedmorici ili osmorici, jer ne znaš kakvo će zlo zadesiti zemlju.

³Kad se oblaci napune kišom, prosiplju je na zemlju, a padne li drvo na jug ili na sjever, svejedno: gdje padne, ondje i ostaje.

⁴Tko pazi na vjetar, ne sije, i tko gleda na oblake, ne žanje.

⁵Kao što ne znaš koji je put vjetru ni kako postaju kosti u utrobi trudne žene, tako ne znaš ni djela Boga koji sve tvori.

⁶Ujutro sij svoje sjeme, a navečer nek' ti ruka ne počiva. Jer ne znaš da li će biti bolje ovo ili ono, ili će oboje biti jednako dobro.

4. Starost

⁷Ljupka je svjetlost i ugodno je očima vidjeti sunce.

⁸Ali ako čovjek živi i mnogo godina, neka se uvijek veseli, a neka se sjeti da će tamnih dana biti mnogo. Ispraznost je sve što će doći.

⁹Zato se raduj, mladiću, za svoje mladosti,

i veseli se u danima svoga mladenaštva; idi putovima svoga srca i slijedi želje svojih očiju;

ali znaj da će ti za sve to suditi Bog.

¹⁰Ukloni dakle jad iz svoga srca i udalji bol od svojega tijela.

Ali je isprazna i mladost i doba tamnih kosa.

12 I sjećaj se svoga Stvoritelja u danima svoje mladosti prije nego dođu zli dani i prispiju godine kad ćeš reći: "Ne mile mi se."

²Prije nego potamni sunce i svjetlost, mjesec i zvijezde, i vrata se oblaci iza kiše.

³U dan kad zadrhte čuvari kuće i pognu se junaci, i dosađuju se mlinarice jer ih je premalo,

Propovjednik

i potamne oni
koji gledaju kroz prozore;
⁴kad se zatvore ulična vrata,
oslabi šum mlina,
kad utihne pjev ptice
i zamru zvuci pjesme.
⁵Kad je put uzbrdo muka
i svaki izlazak prijetnja;
a badem je u cvatu,
i skakavac ne skače više,
i koprov plot puca,
jer čovjek ide u svoj vječni dom!
A narikače već se kreću ulicama.
⁶Prije nego se prekine srebrna vrpca
i zlatna se svjetiljka razbije
i razlupa se vrč na izvoru
i slomi točak na bunaru;
⁷i vrati se prah u zemlju kao što je iz nje i
došao, a duh se vrati Bogu koji ga je dao.
⁸Ispraznost nad ispraznostima, veli
Propovjednik, sve je ispraznost.

Zaglavak

⁹A osim toga što je sam Propovjednik bio
mudar, on je i narod učio mudrosti te je
odmjerio, ispitao i sastavio mnogo mudrih
izreka. ¹⁰Ujedno se Propovjednik trudio
pronaći prikladne riječi i izravno izraziti istinu.

¹¹Besjede su mudrih ljudi kao ostani i kao
pobodeni kolci: pastir se njima služi na dobro
svojega stada.

¹²I na kraju, sine moj, znaj da je neizmjereno
mного truda potrebno da se napiše knjiga i da
mного učenje umara tijelo.

¹³Cujmo svemu završnu riječ: "Boj se Boga,
izvršuj njegove zapovijedi, jer - to je sav
čovjek." ¹⁴Jer sva će skrivena djela, bila dobra
ili zla, Bog izvesti na sud.

Djela apostolska

VI. PAVAO - SUŽANJ KRISTOV EVANĐELJE U RIMU

Pavao na Malti

28 Jednom spašeni, doznasmo da se otok zove Malta. ²Urođenici nam iskazivahu nesvakidašnje čovjekoljublje. Zapališe krijes i okupiše nas oko njega jer je počela kiša i bilo zima. ³Pavao nakupi naramak granja i baci na krijes kadli zbog vrućine izađe zmija i pripije mu se za ruku. ⁴Kad su urođenici vidjeli gdje mu životinja visi o ruci, govorili su među sobom: "Ovaj je čovjek zacijelo ubojica: umakao je moru i Pravda mu ne da živjeti." ⁵Ali on otrese životinju u vatru i ne bi mu ništa; ⁶a oni očekivahu da će oteći i umah se srušiti mrtav. Pošto su dugo čekali i vidjeli da mu se ništa neobično nije dogodilo, promijeniše mišljenje te stadoše govoriti da je bog.

⁷U okolici onoga mjesta bilo je imanje prvaka otoka, imenom Publija. On nas je primio i tri dana uljudno gostio. ⁸A Publijeva je oca uhvatila ognjica i srdobolja pa je ležao. Pavao uđe k njemu, pomoli se, stavi na nj ruke i izliječi ga. ⁹Nakon toga su dolazili i drugi koji na otoku bijahu bolesni te ozdravljali. ¹⁰Oni nas mnogim počastima počastiše i na odlasku nam priskrbiše što je potrebno.

Od Malte do Rima

¹¹Nakon tri mjeseca otplovismo aleksandrijskom lađom koja je prezimila na otoku i imala za znak Dioskure. ¹²Doplovismo u Sirakuzu i ostadosmo ondje tri dana. ¹³Odande ploveći uz obalu, stigismo u Regij. Sutradan okrenu južnjak te za dva dana stigismo u Puteole. ¹⁴Ondje nađosmo braću koja nas zamoliše da ostanemo u njih sedam dana.

Tako stigismo u Rim.

¹⁵Kada su tamošnja braća čula za nas, iziđoše nam u susret do Apijeve trga i Triju gostionica. Kad ih Pavao ugleda, zahvali Bogu i ohrabri se. ¹⁶A kad uđosmo u Rim, Pavlu su dopustili stanovati zasebno, zajedno s vojnikom koji ga je čuvao.

Pavao i rimski Židovi

¹⁷Nakon tri dana sazva on židovske prvake. Kad se sabraše, reče im: "Ja, braćo, ne učinih ništa protiv naroda ni običaja otačkih, a ipak me

okovana u Jeruzalemu predadoše u ruke Rimljana. ¹⁸Oni me nakon istrage htjedoše pustiti jer nije na meni bilo ništa čime bih bio zaslužio smrt. ¹⁹Kako se Židovi tome opriješe, bio sam prisiljen prizvati se na cara; ne dakle stoga što bih imao bilo za što tužiti svoj narod. ²⁰S toga dakle razloga zamolih vidjeti vas i obratiti vam se jer zbog nade Izraelove nosim ove verige."

²¹Oni mu odvrata: "Mi o tebi nismo primili nikakva pisma iz Judeje niti nam je tko od pristigle braće o tebi što zlo javio ili rekao. ²²Nego htjeli bismo od tebe čuti što misliš jer o toj sljedbi znamo samo da joj se posvuda proturječi."

Od Židova k poganim

²³Nato urekoše dan pa dođoše mnogi k njemu u stan. Izlagao im je i svjedočio o kraljevstvu Božjemu te ih od jutra do večeri iz Mojsijeva Zakona i Proroka uvjeravao o Isusu. ²⁴I jedne uvjeriše njegove riječi, a drugi nisu vjerovali. ²⁵Nesložni tako među sobom, stadoše se razilaziti kadli im Pavao reče još jednu riječ: "Lijepo Duh Sveti po Izaiji proroku reče ocima vašim:

²⁶*Idi k tomu narodu i reci mu:*

*Slušat ćete, slušati - i nećete razumjeti;
gledat ćete, gledati - i nećete vidjeti!*

²⁷*Jer usalilo se srce naroda ovoga:*

*uši začepiše,
oči zatvoriše
da očima ne vide,
ušima ne čuju,
srcem ne razumiju
te se ne obrate
pa ih izliječim.*

²⁸Neka vam je dakle svima znano: poganima je poslano ovo spasenje Božje; oni će poslušati!" ²⁹#

Zaključak

³⁰Pavao osta pune dvije godine u svom unajmljenom stanu gdje je primao sve koji su dolazili k njemu, ³¹propovijedao kraljevstvo Božje i naučavao o Gospodinu Isusu Kristu sa svom slobodom, nesmetano.

40. tjedan,
200. dan čitanja, srijeda, 6. rujna 2017.

Pj 1,1-5,1

Rim 1

Pjesma nad pjesmama

PROSLOV: ČEŽNJA ZA ZARUČNIKOM

1 Salomonova
Pjesma nad pjesmama

Zaručnica

²Poljubi me poljupcem usta svojih,
ljubav je tvoja slađa od vina.

³Miris najboljih mirodija,
ulje razlito ime je tvoje,
zato te ljube djevojke.

⁴Povuci me za sobom, bježimo!
Kralj me uveo u odaje svoje.

Zbor djevojaka

Igrat ćemo se i radovati zbog tebe,
slavit ćemo ljubav tvoju više nego vino.
Pravo je da te ljube.

PJESMA PRVA:
PRVI SUSRET

Zaručnica

⁵Crna sam ali lijepa,
kćeri jeruzalemske,
kao šatori kedarski,
kao zavjese Salomonove.

⁶Ne gledajte što sam garava,
to me sunce opalilo.

Sinovi majke moje rasrdili se na mene,
postavili me da čuvam vinograde;
a svog vinograda, koji je u meni,
nisam čuvala.

⁷Reci mi, ti koga ljubi duša moja,
gdje paseš,
gdje se u podne odmaraš,
da ne lutam, tražeći te,
oko stada tvojih drugova.

Zbor djevojaka

⁸Ako ne znaš, o najljepša među ženama,
izađi i slijedi tragove stada
i pasi kozliće svoje
oko pastirskih koliba.

Zaručnik

⁹Usporedio bih te s konjima
pod kolima faraonovim,
o prijateljice moja.

¹⁰Lijepi su obrazi tvoji
među naušnicama,
vrat tvoj pod ogrlicama.

¹¹Učinit ćemo za tebe zlatne naušnice
s privjescima srebrnim.

Dijalog zaručnice i zaručnika

¹²- Dok se kralj odmara
na svojim dušecima,
(tada) nard moj miriše.

¹³Dragi mi je moj stručak smirne
što mi među grudima počiva.

¹⁴Dragi mi je moj grozd ciprov
u vinogradima engedskim.

¹⁵- Gle, kako si lijepa, prijateljice moja,
gle, kako si lijepa,
imaš oči kao golubica.

¹⁶- Gle, kako si lijep, dragi moj,
gle, kako si mio.
Zelenilo je postelja naša.

¹⁷- Grede kuća naših cedri su,
a natkrovlje čempresi.

2 - Ja sam cvijet šaronski,
ljiljan u dolu.

²- Što je ljiljan među trnjem,
to je prijateljica moja među djevojkama.

³- Što je jabuka među šumskim stablima,
to je dragi moj među mladićima;
bila sam željna hlada njezina i sjedoh,
plodovi njeni slatki su grlu mome.

⁴Uveo me u odaje vina
i pokrio me zastavom ljubavi.

⁵Okrijepite me kolačima,
osvježite jabukama,
jer sam bolna od ljubavi.

⁶Njegova mi je lijeva ruka pod glavom,
a desnom me grli.

⁷- Kćeri jeruzalemske, zaklinjem vas
srnama i košutama poljskim,
ne budite, ne budite ljubav moju
dok sama ne bude htjela!

Pjesma nad pjesmama

PJESMA DRUGA:
UZAJAMNA LJUBAV RASTE

ZARUČNIK TRAŽI ZARUČNICU

Zaručnica

- ⁸Glas dragoga moga! Evo ga, dolazi,
prelijeće brda, preskakuje brežuljke.
- ⁹Dragi je moj kao srna,
on je kao jelenče.
Evo ga za našim zidom,
gleda kroz prozore, zaviruje kroz rešetke.
- ¹⁰Dragi moj podiže glas i govori mi:
"Ustani, dragano moja, ljepoto moja,
i dođi,
- ¹¹jer evo, zima je već minula,
kiša je prošla i nestala.
- ¹²Cvijeće se po zemlji ukazuje,
vrijeme pjevanja dođe
i glas se grličin čuje
u našem kraju.
- ¹³Smokva je izbacila prve plodove,
vinograd, u cvatu, miriše.
Ustani, dragano moja, ljepoto moja
i dođi.
- ¹⁴Golubice moja, u špiljama kamenim,
u skrovištima vrletnim,
daj da ti vidim lice
i da ti čujem glas,
jer glas je tvoj ugodan
i lice je tvoje krasno."
- ¹⁵Pohvatajte lisice, male lisice
što oštećuju vinograde,
naše vinograde u cvatu.
- ¹⁶Dragi moj pripada meni,
a ja njemu,
on pase među ljiljanima.
- ¹⁷Prije nego dan izdahne
i sjene se spuste,
vrati se, dragi moj:
budi lagan kao srna,
kao lane na gori Beteru.

ZARUČNICA TRAŽI ZARUČNIKA

- 3** Po ležaju svome, u noćima, tražila
sam
onoga koga ljubi duša moja,
tražila sam ga, ali ga nisam našla.
- ²Ustat ću dakle i oprčati grad,
po ulicama i trgovima tražit ću
onoga koga ljubi duša moja:
tražila sam ga, ali ga nisam našla.
- ³Sretoše me čuvari koji grad obilaze:
"Vidjeste li onoga koga ljubi duša moja?"
- ⁴Tek što pođoh od njih,
nađoh onoga koga ljubi duša moja.
Uhvatila sam ga i neću ga pustiti,
dok ga ne uvedem u kuću majke svoje,
u ložnicu roditeljke svoje.
- ⁵Zaklinjem vas, kćeri jeruzalemske,
srnama i košutama poljskim,
ne budite, ne budite ljubav moju
dok sama ne bude htjela!

PJESMA TREĆA:
ZARUČNICU DOVODE ZARUČNIKU

Zbor djevojaka u svadbenoj povorci

- ⁶Što se to diže iz pustinje kao stup dima
iz kada smirne i tamjana
i svih prašaka mirodijskih?
- ⁷Gle, to je nosiljka Salomonova,
oko nje šezdeset kršnih momaka
između najkršnijih u Izraelu.
- ⁸Svi su vični mačevima,
za rat su izvježbani,
svakome je sablja o boku
zbog opasnosti noćnih.
- ⁹Sebi je prijestolje načinio kralj Salomon
od drveta libanskoga.
- ¹⁰Stupove je napravio od srebra,
naslon od zlata,
sjedište od grimiza,
unutra je sve ukrašeno ljubavlju
kćeri jeruzalemskih.

Pjesma nad pjesmama

¹¹Izađite, kćeri sionske, i vidite
kralja Salomona
pod dijamantom kojim ga mati ovjenčala
na dan svadbe njegove,
na dan radosti njegova srca.

Zaručnik

4 Kako si lijepa, prijateljice moja,
kako si lijepa!

Imaš oči kao golubica
(kad gledaš) ispod koprene.
Kosa ti je kao stado koza
što izadoše na brdo Gilead.

²Zubi su ti kao stado ovaca ostriženih
kad s kupanja dolaze:
idu dvije i dvije kao blizanke
i nijedna nije osamljena.

³Usne su tvoje kao trake od grimiza
i riječi su tvoje dražesne,
kao kriške mogranja tvoji su obrazi
pod koprenom tvojom.

⁴Vrat ti je kao kula Davidova,
za obranu sagrađena:
tisuću štitova visi na njoj,
sve oklopi junački.

⁵Tvoje su dvije dojke
kao dva laneta, blizanca košutina,
što pasu među ljiljanima.

⁶Prije nego dan izdahne
i sjene se spuste,
poći ću na brdo smirne,
na brežuljak tamjana.

⁷Sva si lijepa, prijateljice moja,
i nema mane na tebi.

Razgovor zaručnika i zaručnice

⁸Pođi sa mnom s Libana, nevjesto,
pođi sa mnom s Libana.
Siđi s vrha Amane,
s vrha Senira i Hermona,
iz lavljih spilja,
s planina leopardskih.

⁹Srce si mi ranila,
sestro moja, nevjesto,
srce si mi ranila

jednim pogledom svojim,
jednim samim biserom kolajne svoje.

¹⁰Kako je slatka ljubav tvoja,
sestro moja, nevjesto!
Slađa je ljubav tvoja od vina,
a miris ulja tvojih ugodniji
od svih mirisa.

¹¹S usana tvojih, nevjesto, saće kapa,
pod jezikom ti je med i mlijeko,
a miris je haljina tvojih
kao miris libanski.

¹²Ti si vrt zatvoren,
sestro moja, nevjesto,
vrt zatvoren i zdenac zapečaćen.

¹³Mladice su tvoje vrt mogranja
pun biranih plodova:

¹⁴nard i šafran,
mirisna trska i cimet,
sa svim stabljikama tamjanovim,
smirna i aloj s najboljim mirisima.

¹⁵Zdenac je u mom vrtu,
izvor žive vode
koja teče s Libana.

Zaručnica

¹⁶Ustani, sjevernjače,
duni, južni vjetre,
duni nad vrtom mojim,
neka poteku njegovi mirisi.
Neka dragi moj dođe u vrt svoj,
neka jede najbolje plodove u njemu.

Zaručnik

5 Došao sam u vrt svoj,
o sestro moja, nevjesto,
berem smirnu svoju i balzam svoj,
jedem med svoj i saće svoje,
pijem vino svoje i mlijeko svoje.

Jedite, prijatelji,
pijte i opijte se, mili moji!

Rimljanima

UVOD

I. SPASENJE PO VJERI

UVOD

Proslov

1 Pavao, sluga Krista Isusa, pozvan za apostola, odlučan za evanđelje Božje -²koje Bog unaprijed obećavaše po svojim prorocima u Pismima svetim³o Sinu svome, potomku Davidovu po tijelu,⁴postavljenu Sinom Božjim, u snazi, po Duhu posvetitelju uskrsnućem od mrtvih, o Isusu Kristu, Gospodinu našem, ⁵po komu primismo milost i apostolstvo da na slavu imena njegova k poslušnosti vjere privodimo sve pogane⁶među kojima ste i vi pozvanici Isusa Krista:⁷svima u Rimu, miljenicima Božjim, pozvanicima, svetima. Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista.

Zahvala i molitva

⁸Ponajprije zahvaljujem Bogu mojemu po Isusu Kristu za sve vas: što se vaša vjera navješćuje po svem svijetu. ⁹Doista, svjedok mi je Bog - komu duhom svojim služim u evanđelju Sina njegova - da vas se ¹⁰u svojim molitvama neprekidno spominjem i uvijek molim ne bi li mi se već jednom s voljom Božjom nekako posrećilo doći k vama. ¹¹Jer čeznem vidjeti vas da vam predam nešto dara duhovnoga te se ojačate, zapravo - ¹²da se zajedno s vama ohrabrim zajedničkom vjerom, vašom i mojom. ¹³A ne bih htio, braćo, da ne znate: često sam bio nakanio doći k vama - i sve dosad bio spriječen - da i među vama uberem koji plod kao i među drugim narodima. ¹⁴Dužnik sam Grcima i barbarima, mudracima i nezalicama. ¹⁵Odatle moja nakana da i vama u Rimu navijestim evanđelje.

I. SPASENJE PO VJERI

A. OPRAVDANJE

Navještaj poruke o spasenju

¹⁶Ne stidim se, uistinu, evanđelja: ono je snaga Božja na spasenje svakomu tko vjeruje - Židovu najprije, pa Grku. ¹⁷Jer pravednost se Božja od vjere k vjeri u njemu otkriva kao što je pisano: Pravednik će od vjere živjeti.

1. GNJEV BOŽJI NAD POGANIMA I ŽIDOVIMA

Nad poganima

¹⁸Otkriva se doista s neba gnjev Božji na svaku bezbožnost i nepravednost ljudi koji istinu sputavaju nepravednošću. ¹⁹Jer što se o Bogu može spoznati, očito im je: Bog im očitova. ²⁰Uistinu, ono nevidljivo njegovo, vječna njegova moć i božanstvo, onamo od stvaranja svijeta, umom se po djelima razabire tako da nemaju isprike. ²¹Jer premda upознаše Boga, ne iskazaše mu kao Bogu ni slavu ni zahvalnost, nego ishlapiše u mozganjima svojim te se pomračili bezumno srce njihovo. ²²Gradeći se mudrima, poludješe i ²³zamijeniše slavu neraspadljivog Boga likom, obličjem raspadljiva čovjeka, i ptica, i četveronožaca, i gmazova.

²⁴Zato ih je Bog po pohotama srdaca njihovih predao nečistoći te sami obeščašćuju svoja tijela, ²⁵oni što su Istinu - Boga zamijenili lažju, častili i štovali stvorenje umjesto Stvoritelja, koji je blagoslovljen u vjekove. Amen.

²⁶Stoga ih je Bog predao sramotnim strastima: njihove žene zamijeniše naravno općenje protunaravnim, ²⁷a tako su i muškarci napustili naravno općenje sa ženom i raspalili se pohotom jedni za drugima te muškarci s muškarcima sramotno čine i sami na sebi primaju zasluženu plaću svoga zastranjenja.

²⁸I kako nisu smatrali vrijednim držati se spoznaje Boga, predade ih Bog nevaljanu umu te čine što ne dolikuje, ²⁹puni svake nepravde, pakosti, lakomosti, zloće; puni zavisti, ubojstva, svađe, prijevare, zlonamjernosti; došaptavači, ³⁰klevetnici, mrzitelji Boga, drznici, oholice, preuzetnici, izmišljači zala, roditeljima neposlušni, ³¹nerazumni, nevjerni, beščutni, nemilosrdni. ³²Znaju za odredbu Božju - da smrt zaslužuju koji takvo što čine - a oni ne samo da to čine nego i povlađuju onima koji čine.

Pjesma nad pjesmama

Nijedan drugi biblijski spis nije ni u židovskoj ni u kršćanskoj predaji nailazio na takvo neshvaćanje i osporavanje kao Pjesma nad pjesmama. Sporno je je li ta zbirka ljubavnih pjesama nastala prema nekome unaprijed stvorenome planu ili tek naknadnim povezivanjem izvorno samostalnih pjesama. Pritom glavnu ulogu igra pitanje smisla cjeline. Točnije, koja je literarno-teološka poruka toga osebujnog teksta?

U povijesti tumačenja najčešće su zastupana tri rješenja:

1) Alegorijsko-tipološka interpretacija u opjevanom odnosu dragoga i drage gledala je odnos Jahve i Izraela u židovskoj odnosno Krista i Crkve u kršćanskoj tradiciji;

2) Kultno-mitološko tumačenje u Pjesmi nad pjesmama gleda tekstove koji su služili za slavljenje svete ženidbe (hieros gamos), a koji potječu još od Sumerana (3. i 2. tisućljeće pr. Kr.);

3) Najveći broj autora u Pjesmi nad pjesmama gledao je zbirku ljubavnih pjesama koje su se pjevale na ženidbenim svečanostima, a koje su u biblijsko vrijeme trajale tjedan dana. Time je postalo suvišno i pitanje smisla cjelovitog teksta Pjesme nad pjesmama.

Poteškoće sa židovskim kanonom

Kad su Židovi potpali pod vlast Rimskoga Carstva (63. pr. Kr.) i kad je uništen svaki oblik njihove samostalnosti, mnogi biblijski tekstovi izgubili su svoje dotada prirodno mjesto u životu naroda, pa je došlo u pitanje i njihovo mjesto u biblijskome kanonu koji se upravo tada zaokruživao. To posebice vrijedi za Pjesmu nad pjesmama. Da bi tekst takvoga sadržaja zadovoljio stroge rabinske kriterije za primanje u kanon, morao je biti temeljito spiritualiziran i alegoriziran. Dakle, trebalo je u njemu naći dublju duhovnu dimenziju i tumačiti ga slikovito u prenesenom značenju. To je dodatno pojačavala činjenica da je i helenistički pogled na život na prostoru cijeloga Sredozemlja u to vrijeme bio obojen negativnim gledanjem na ljudsku tjelesnost. Nikakvo čudo da je oko 100. pr. Kr. tada vodeći židovski teološki autoritet, Rabbi Aqiba, korištenje ljubavnih pjesama za čitanje proglasio svetogrdnim. Njemu se pripisuje riječ: »Oni čiji glasovi na svečanostima budu odzvanjali Pjesmom nad pjesmama i koji to budu koristili kao pjesmu, neće imati udjela u budućemu svijetu.«

40. tjedan,
201. dan čitanja, četvrtak, 7. rujna 2017.

Pj 5,1-8,14
Rim 2,1-3,8

Poteškoće s kršćanskim kanonom

Crkveni oci, a posebno Hipolit i Origen, slijedili su to rabinsko mišljenje. Origen je doduše svjestan profanoga podrijetla Pjesme nad pjesmama, ali ljubavne pjesme za nj su tek brbljarija. Zato se priključuje židovskome mišljenju da je njihovo čitanje dopušteno samo zrelim ljudima. Što se tiče alegorijskoga tumačenja, bilo je dopušteno sve što je odvlačilo pozornost od doslovnoga teksta. Mistička je teologija tako u svome alegorijskom tumačenju u ljubavi zaručnika i zaručnice gledala mističko sjedinjenje («*unio mystica*») duše i Boga. U liturgiji i pučkoj pobožnosti najraširenije je bilo mariološko tumačenje. Tako je primjerice kult crne Gospe (Monserat, Alttötting, Einsiedeln, Čenstohova, Marija Bistrica i dr.) nalazio svoje uporište u Pjesmi nad pjesmama (1, 5a) : »*Crna sam ali lijepa.*« A budući da Marija slovi kao utjelovljenje Crkve ili čiste duše, mariološko tumačenje ne proturječi alegorijskom. Ipak doslovno shvaćanje teksta nikad nije bilo posebno potisnuto. Za to je zaslužna posebice Antiohijska teološka škola. No za nju Pjesma nad pjesmama nije mogla biti dio biblijskoga kanona. Doslovno tumačenje tek su bez zadržke prihvatili prosvjetitelji (Grotius, Simon, Herder).

Današnje shvaćanje Pjesme nad pjesmama

Suvremena biblijska znanost misli da je značenje nekoga teksta određeno i njegovim kontekstom. Različitim smještajem u nekom širem okviru neki, po sebi »otvoreni« tekst može poprimiti različito značenje. Čitatelju koji Pjesmu nad pjesmama čita u kontekstu Svetoga pisma, u kojemu se govori o odnosu Boga prema njegovu narodu, često i u pojmovima ljubavi i braka taj tekst neće biti stran. Biblijski kontekst Pjesme nad pjesmama predstavlja i priča o raju zemaljskome, pri čemu se ljubav između zaručnika i zaručnice u Pjesmi nad pjesmama može promatrati kao put mogućeg povratka u stanje raja zemaljskog. Nadalje, dok se u Starom zavjetu o ljubavi govori uglavnom pod vidikom rađanja potomstva, u Pjesmi nad pjesmama riječ je o erotsko-tjelesnoj dimenziji ljubavi muškarca i žene, što je važno za biblijsku antropologiju. Time je biblijski pogled na ljudsku seksualnost sačuvan od jednostrane usmjerenosti na rađanje potomstva i sačuvana je višedimenzionalnost ljubavi. U Pjesmi nad pjesmama se nalazi biblijska podloga za govor o »personalnoj ljubavi«, pa taj tekst može posebice danas biti poticaj za ozbiljnije razmišljanje o seksualnosti koja je lišena i osobnosti i duše i svedena na puku tjelesnost.

Ivan Dugandžić

Pjesma nad pjesmama

PJESMA ČETVRTA:
ZARUČNIČINA LJUBAV NA KUŠNJI

Zaručnica

- ²Ja spavam, ali srce moje bdi.
Odjednom glas! Dragi moj mi pokuca:
"Otvori mi, sestro moja,
prijateljice moja,
golubice moja, savršena moja,
glava mi je puna rose
a kosa noćnih kapi."
³"Svukla sam odjeću svoju,
kako da je odjenem?
Noge sam oprala,
kako da ih okaljам?"
⁴Dragi moj promoli ruku kroz otvor,
a sva mi utroba uzdrhta.
⁵Ustadoh da otvorim dragome svome,
a iz ruke mi prokapa smirna
i poteče niz prste na ručku zavora.
⁶Otvorih dragome svome,
ali on se već bijaše udaljio i nestao.
Ostala sam bez daha kad je otišao.
Tražila sam ga, ali ga nisam našla,
zvala sam, ali nije se odazvao.
⁷Sretoše me čuvari koji grad obilaze,
tukli su me, ranili i plašt mi uzeli
čuvari zidina.
⁸Zaklinjem vas, kćeri jeruzalemske,
ako nađete dragoga moga,
što ćete mu reći?
Da sam bolna od ljubavi.

Zbor djevojaka

- ⁹Što je tvoj dragi bolji od drugih,
o najljepša među ženama,
što je tvoj dragi bolji od drugih
te nas toliko zaklinješ?

Zaručnica

- ¹⁰Dragi je moj bijel i rumen,
ističe se među tisućama.
¹¹Glava je njegova kao zlato,
zlato čisto,
uvojci kao palmove mladice,

crne poput gavrana.

- ¹²Oči su njegove kao golubi
nad vodom potočnom;
zubi mu kao mlijekom umiveni,
u okvir poredani.
¹³Obrazi su njegovi kao lijehe
mirisnog bilja, kao cvijeće ugodno,
usne su mu ljiljani
iz kojih smirna teče.
¹⁴Ruke su mu zlatno prstenje
puno dragulja,
prsa su njegova kao čista bjelokost
pokrita safirima.
¹⁵Noge su mu stupovi od mramora
na zlatnom podnožju.
Stas mu je kao Liban,
vitak poput cedra.
¹⁶Govor mu je sladak
i sav je od ljupkosti.
Takav je dragi moj,
takav je prijatelj moj,
o kćeri jeruzalemske.

Zbor djevojaka

6 Kamo je otišao dragi tvoj,
o najljepša među ženama?

Kuda je zamakao dragi tvoj,
da ga tražimo s tobom?

Zaručnica

- ²Dragi je moj sišao u svoj vrt
k lijehama mirisnog bilja
da pase po vrtovima
i da bere ljiljane.
³Ja pripadam dragome svome,
dragi moj pripada meni,
on pase među ljiljanima.

Pjesma nad pjesmama

PJESMA PETA: PRISTALOST I RADOSTI ZARUČNICE

Zaručnik

⁴Lijepa si, prijateljice moja, kao Tirsu,
krasna si kao Jeruzalem,
strašna kao vojska pod zastavama.

⁵Odvрати oči svoje od mene
jer me zbunjuju.

Kosa je tvoja kao stado koza
koje silaze s Gileada.

⁶Zubi su ti kao stado ovaca ostriženih
kada s kupanja dolaze:
idu dvije i dvije kao blizanke
i nijedna nije osamljena.

⁷Kao kriške mogranja tvoji su obrazi
pod koprenom tvojom.

⁸Ima šezdeset kraljica,
osamdeset inoča,
a djevojaka ni broja se ne zna.

⁹Ali je samo jedna golubica moja,
savršena moja,
jedina u majke, izabrana
u roditeljke svoje.

Vidjele su je djevojke
i nazvale je blaženom,
a kraljice i inoče
hvale su joj izrekle.

¹⁰Tko je ova koja dolazi
kao što zora sviće,
lijepa kao mjesec, sjajna kao sunce,
strašna kao vojska pod zastavama?

¹¹Sidoh kroz nasade oraha
da vidim mladice u dolinama,
da pogledam pupaju li vinogradi,
cvatu li mogranji.

¹²Ne znam kako,
tek želja moja pope me
na kola naroda mog kneževskog.

Zbor djevojaka

7 Vrati se, Sulamko, vrati se,
vrati se da te gledamo!

Zaručnik

Što ćete vidjeti na Sulamki
koja pleše u dva zbora?

²Kako su krasni koraci tvoji
u sandalama,
kćeri kneževska!
Pregibi su bokova tvojih kao grivne
stvorene rukom umjetnika.

³Pupak ti je kao okrugla čaša
koja nikad nije bez pića.
Trbuh ti je kao stog pšenice
ograđen ljiljanima.

⁴Dvije su dojke tvoje
dva laneta, blizanca košutina.

⁵Vrat je tvoj kao kula bjelokosna.
Oči su tvoje kao ribnjaci u Hešbonu
kod vrata batrabimskih.
Nos ti je kao kula libanska
što gleda prema Damasku.

⁶Glava je tvoja kao brdo Karmel,
a kosa na glavi kao purpur
i kralj se zapleo u njene pletenice.

⁷Kako si lijepa i kako si ljupka,
o najdraža, među milinama!

⁸Stas je tvoj kao palma,
grudi su tvoje grozdovi.

⁹Rekoh: popet ću se na palmu
da dohvatim vrške njezine,
a grudi će tvoje biti
kao grozdovi na lozi,
miris daha tvoga kao jabuke.

¹⁰Usta su tvoja kao najbolje vino.

Zaručnica

Koje odlazi ravno dragome mome
kao što teče na usnama usnulih.

¹¹Ja pripadam dragome svome
i on je željan mene.

¹²Dođi, dragi moj, ići ćemo u polja,
noćivat ćemo u selima.

¹³Jutrom ćemo ići u vinograde
da vidimo pupa li loza,
zameće li se grožđe,
jesu li procvali mogranji.

Pjesma nad pjesmama

Tamo ću ti dati ljubav svoju.

¹⁴Mandragore šire miris,
u našim kućama ima svakog voća,
novoga i starog,
za te sam ga čuvala, o najdraži moj!

8 O, da si mi brat,
da si sisao prsa majke moje,
našla bih te vani,
poljubila bih te
i nitko me zato ne bi prezirao.

²Povela bih te
i uvela u kuću majke svoje
koja me odgojila,
pojila bih te najboljim vinom
i sokom od mogranja.

³Njegova mi je lijeva ruka pod glavom,
a desnom me grli.

⁴Zaklinjem vas, kćeri jeruzalemske,
ne budite, ne budite ljubav moju
dok sama ne bude htjela!

POBJEDA I TRAJNOST LJUBAVI

Zbor djevojaka

⁵Tko je ta što dolazi iz pustinje,
naslonjena na dragoga svoga?

Zaručnik

Probudio sam te pod jabukom
gdje te mati rodila,
gdje te na svijet dala
roditeljka tvoja.

Zaručnica

⁶Stavi me kao znak na srce,
kao pečat na ruku svoju,
jer ljubav je jaka kao smrt,
a ljubomora tvrda kao grob.
Žar je njezin žar vatre
i plamena Jahvina.

⁷Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubav
niti je rijeke potopiti.

Da netko daje za ljubav
sve što u kući ima,
taj bi navukao prezir na sebe.

DODACI

Braća zaručnice

⁸Imamo malu sestru
koja još nema grudi,
što ćemo činiti sa svojom sestrom
kad bude riječ o njoj?

⁹Ako bude poput zida,
sagradit ćemo na njemu
krunište od srebra;
ako bude poput vrata,
utvrdit ćemo ih
cedrovim daskama.

Zaručnica

¹⁰Ja sam zid i grudi su moje kule:
tako postadoh u očima njegovim
kao ona što nađe smirenje.

Braća zaručnice

¹¹Salomon ima vinograd
u Baal Hamonu,
dao ga je čuvarima
i svaki mora donijeti za urod
tisuću srebrnjaka.

Zaručnica

¹²Moj vinograd je preda mnom:
tebi, Salomone, tisuća,
a dvjesta onima što čuvaju plodove.

Zaručnik

¹³O ti, koja boraviš u vrtovima,
drugovi slušaju glas tvoj,
daj da ga i ja čujem!

Zaručnica

¹⁴Pohitaj, mili moj,
budi kao srna i kao jelenče
na gorama mirisnim!

Rimljanima

I. SPASENJE PO VJERI

Nad Židovima

2 Zato nemaš isprike, čovječe koji sudiš, tko god ti bio. Jer time što drugoga sudiš, sebe osuđuješ: ta to isto činiš ti što sudiš.

²Znamo pak: Bog po istini sudi one koji takvo što čine. ³Misliš li da ćeš izbjeći sudu Božjemu, ti čovječe što sudiš one koji takvo što čine, a sam to isto činiš? ⁴Ili prezireš bogatstvo dobrote, strpljivosti i velikodušnosti njegove ne shvaćajući da te dobrota Božja k obraćenju privodi? ⁵Tvrdo kornošću svojom i srcem koje neće obraćenja zgrćeš na se gnjev za Dan gnjeva i objavljenja pravedna suda Boga ⁶koji će uzvratiti svakom po djelima: ⁷onima koji postojanošću u dobrim djelima ištu slavu, čast i neraspadljivost - život vječni; ⁸buntovnicima pak i nepokornima istini, a pokornima nepravdi - gnjev i srdžba! ⁹Nevolja i tjeskoba na svaku dušu čovječju koja čini zlo, na Židova najprije, pa na Grka; ¹⁰a slava, čast i mir svakomu koji čini dobro, Židovu najprije, pa Grku! ¹¹Ta u Boga nema pristranosti.

Unatoč Zakonu

¹²Uistinu koji bez Zakona sagriješiše, bez Zakona će i propasti; i koji pod Zakonom sagriješiše, po Zakonu će biti suđeni. ¹³Ne, pred Bogom nisu pravedni slušatelji Zakona, nego - izvršitelji će Zakona biti opravdani. ¹⁴Ta kad se god pogani, koji nemaju Zakona, po naravi drže Zakona, i nemajući Zakona, oni su sami sebi Zakon: ¹⁵pokazuju da je ono što Zakon nalaže upisano u srcima njihovim. O tom svjedoči i njihova savjest, a i prosuđivanja kojima se među sobom optužuju ili brane. ¹⁶To će se očitovati na Dan u koji će, po mojem evanđelju, Bog po Isusu Kristu suditi ono što je skriveno u ljudima.

Židov kao i poganin

¹⁷Ako pak ti koji se Židovom nazivaš, koji mirno počivaš na Zakonu i dičiš se Bogom, ¹⁸koji poznaješ Volju i iz Zakona poučen razlučuješ što je bolje ¹⁹te si uvjeren da si vođa slijepih, svjetlo onih u tami, ²⁰odgojitelj nerazumnih, učitelj nejačadi jer u Zakonu imaš oličenje znanja i istine; ²¹ti, dakle, koji drugoga

učiš, sam sebe ne učiš! Ti koji propovijedaš da se ne krade, kradeš! ²²Ti koji zabranjuješ preljub, preljub počinjaš! Ti komu su odvratni kumiri, pljačkaš hramove! ²³Ti koji se Zakonom dičiš, kršenjem toga Zakona Boga obeščašćuješ! ²⁴Doista, kako je pisano, ime se Božje zbog vas huli među narodima.

Unatoč obrezanju

²⁵Da, obrezanje koristi ako vršiš Zakon; ako pak kršiš Zakon, obrezanje tvoje postalo je neobrezanje. ²⁶Ako dakle neobrezani opslužuje propise Zakona, neće li se njegovo neobrezanje smatrati obrezanjem? ²⁷I onaj koji je podrijetlom neobrezanik, a ispunja Zakon, sudit će tebi koji si, uza sve slovo i obrezanje, prijestupnik Zakona. ²⁸Ta nije Židov tko je Židov naizvana i nije obrezanje ono izvana, ²⁹na tijelu, nego pravi je Židov u nutrini i pravo je obrezanje u srcu, po duhu, ne po slovu. Pohvala mu nije od ljudi, nego od Boga.

Unatoč obećanjima Božjim

3 Koja je dakle prednost Židova? Ili kakva korist od obrezanja? ²Velika u svakom pogledu. Ponajprije: povjerena su im obećanja Božja. ³Da, a što ako su se neki iznevjerili? Neće li njihova nevjernost obeskrjepiti vjernost Božju? ⁴Nipošto! Nego neka Bog bude istinit, a svaki čovjek lažac, kao što je pisano:

Da pravedan budeš po obećanjima svojim pobijediš kada te sudili budu.

⁵Ako pak naša nepravednost ističe Božju pravednost, što ćemo na to reći? Nije li onda - po ljudsku govorim - nepravedan Bog koji daje maha gnjevu? ⁶Nipošto! Ta kako će inače Bog suditi svijet? ⁷Ako je, doista, istina Božja po mojoj lažljivosti obilno zasjala njemu na slavu, zašto da ja još budem suđen kao grešnik? ⁸I zar da ne "činimo zlo da dođe dobro", kako nas kleveću i kako neki kažu da govorimo? Sud ih pravedni čeka!

Pavlove poslanice

Luka je u Djelima apostolskim opsežno prikazao Pavlovu apostolsku djelatnost. Propovijedanje evanđelja na Cipru, u Maloj Aziji i Grčkoj i osnivanje kršćanskih zajednica po svim većim gradovima Luka je uobličio kao tri velika misijska putovanja što ih je Apostol pogana poduzeo zajedno sa svojim suradnicima. Što se u tim zajednicama događalo nakon njegova odlaska, kako su dalje rasle u vjeri i s kakvim su se poteškoćama suočavale, sve to možemo iščitati iz pisama ili poslanica što ih je Pavao pisao tim zajednicama. Napuštajući pojedinu novoosnovanu zajednicu u potrazi za novim poljem rada, nije ju zaboravljao već je ostajao s njom povezan. Nekad je to činio šaljući tamo svoje najvjernije suradnike, Timoteja (usp. 1 Sol 3, 2; 1 Kor 4, 17; 16, 10; Fil 2, 19) i Tita (2 Kor 2, 13; 7, 13; 8, 6; 12, 18) koji su ga o svemu izvješćivali, a nekad je različitim kanalima dobivao obavijesti iz samih zajednica (usp. 1 Kor 1, 11; 5, 1). Katkada je to bilo u obliku pisma kojim je zajednica od svog Apostola tražila odgovore na pitanja koja su je mučila (usp. 1 Kor 7, 1). Na sve to odgovarao je poslanicama koje predstavljaju dragocjen izvor spoznaja o počecima kršćanstva u poganskim krajevima.

Što je poslanica?

Kao što je Marko u Bibliju uveo novu književno-teološku vrstu evanđelje, Pavao je to učinio s pismom ili poslanicom. Za komuniciranje sa svojim zajednicama on se poslužio antičkim formularom pisma koje je tada bilo općenito u upotrebi, a imalo je četiri prepoznatljiva dijela: 1) naslov ili preskript (lat. praescriptio) koji je sadržavao ime pošiljatelja, ime primatelja i kratak pozdrav, 2) predgovor (lat. prooemium) s izrazom dobrih želja za primatelja, 3) središnji dio sa stvarnim sadržajem, 4) zaključna želja i pozdrav. Razumije se da je Pavao taj literarni predložak prilagodio svojim potrebama: Prvi dio je proširio tako što je uz svoje ime dodao i svoje apostolsko poslanje te najčešće i imena svojih suradnika koji su u času pisanja bili s njime, u drugome dijelu pozdrav je, uz iznimku Poslanice Galaćanima, pretvorio u nešto opsežniju zahvalnu molitvu Bogu za dotičnu zajednicu, središnji dio poslužio mu je za teološko-pastoralna pitanja ili čudoredne opomene; završni dio je u nekim poslanicama jako osoban i opsežan jer spominje mnoge osobe koje pozdravlja (usp. Rim 16; 1 Kor 16).

40. tjedan,
202. dan čitanja, petak, 8. rujna 2017.

Mudr 1-5
Rim 3,9-4,12

Stil Pavlovih poslanica

Pavao piše dobrim grčkim jezikom, ali stil mu nije uvijek ujednačen i dovoljno izbrušen, pa mu poslanice nisu lagane za čitanje. Uz kratke rečenice, često se nalaze vrlo duge i složene, s isprekidanim i umetnutim mislima. Nisu rijetki primjeri ni takvih rečenica u kojima, baš zbog te složenosti, završetak ne odgovara najbolje početku rečenice (tzv. anakoluti). Stil mu je često vrlo polemičan, što je posljedica njegova sučeljavanja s protivnicima, i u zajednicama i izvan njih. Pavlova polemika katkada prelazi u pravi sarkazam. Tako primjerice Filipljanima piše za one koji im hoće silom nametnuti Mojsijev zakon i obrezanje: »Čuvajte se tih pasa, čuvajte se tih opakih radnika, čuvajte se te osakaćenosti« (Fil 3, 2). U Poslanici Galaćanima poruka je još drastičnija: »Uškopili se oni koji vas podbunjuju!« (Gal 5, 12). Katkada se služi takozvanom dijatribom, stilom putujućih učitelja koji su nemilosrdno obračunavali s protivnikom (grč. diatribo = potirem). To je dijalog sa zamišljenim (fiktivnim) sugovornikom kojega treba dotući (usp. Rim 2, 1-11).

Pavlove i drugopavlovske poslanice

U teološkoj literaturi mogu se naći izrazi »deuteropavlovske« ili »drugopavlovske« poslanice, čime se želi naznačiti da svih 13 poslanica koje se vode pod Pavlovim imenom ne potječu izravno od njega. Današnja biblijska znanost, polazeći od teologije i stupnja razvoja Crkve i njezinih služba u tim poslanicama, sedam od njih pripisuje izravno Pavlu (redom nastanka: 1 Sol, 1 Kor, 2 Kor, Gal, Fil, Flm, Rim), a šest ih smatra drugopavlovskima (Kol, Ef, 2 Sol, 1 i 2 Tim, Tit). One su nastale na prijelazu od apostolskog u postapostolsko vrijeme kad je trebalo odgovoriti na nove izazove, često u obliku krivovjerja, a apostola više nije bilo na životu. Negdašnji navjestitelj evanđelja i osnivač kršćanskih zajednica sad je svojim životom i učenjem u temeljima Crkve (Ef 2, 20). Pavlovi učenici traže odgovore u njegovoj teologiji, razvijajući njegove teološke misli za potrebe svoga vremena, a svoje spise pripisuju velikom Apostolu kako bi imali veći autoritet. Ta pojava, nazvana pseudoepigrafija, nije nikakva novost. Tako su i učenici raznih grčkih filozofskih škola u obliku pisama koje su pripisivali njima širili misli svojih velikih učitelja (Platon, Pitagora...).

Knjiga mudrosti

I. MUDROST I KOB ČOVJEKOVA

I. MUDROST I KOB ČOVJEKOVA

Tražiti Boga, a kloniti se grijeha

- 1** Ljubite pravednost,
vi suci zemaljski,
pravednim mislima mislite o Gospodinu
i tražite ga u jednostavnosti srca.
- ²Jer njega nalaze koji ga ne iskušavaju
i otkriva se onima koji mu
ne uskraćuju svoju vjeru.
- ³A podmukle misli otuđuju od Boga
i iskušavana Svemoć posramljuje
bezumnike.
- ⁴Jer mudrost ne ulazi u dušu opaku
i ne nastanjuje se u tijelu
grijehu podložnu.
- ⁵Jer sveti duh pouke bježi od prijevare
i uklanja se od misli bezumnih
i uzmiče kad se nepravda pojavi.
- ⁶Jer mudrost je duh čovjekoljubiv,
ali hulniku neće oprostiti njegovih riječi,
jer Bog proniče bubrege njegove,
istinski mu srce nadzire
i sluša njegove riječi.
- ⁷Doista duh Gospodnji ispunja svemir,
i on, koji drži sve, zna i sve što se govori.
- ⁸Zato ne ostaje skriven tko nepravedno govori
niti će ga mimoići osvetnička pravda.
- ⁹Jer se namisli bezbožnikove točno ispituju
i glas riječi njegovih ide sve do Gospoda
da se kazne bezakonja njegova.
- ¹⁰Jer postoji uho ljubomorno koje čuje sve
i ne izmiče mu ni glasak najtišeg
gundanja.
- ¹¹Čuvajte se isprazna gundanja
i čuvajte jezik od opakih riječi,
jer i najtajnija riječ nije bez učinka,
a lažljiva usta ubijaju dušu.
- ¹²Ne trčite za smrću stranputicama
života svojeg
i ne navlačite na se propast
djelima ruku svojih.
- ¹³Jer Bog nije stvorio smrt

niti se raduje propasti živih.

- ¹⁴Već je sve stvorio da sve opstane,
i spasonosni su stvorovi svijeta,
i u njima nema smrtonosna otrova.
I Podzemlje ne vlada zemljom,
¹⁵jer pravednost je besmrtna.

Život u očima bezbožnika

- ¹⁶Ali bezbožnici dozivaju smrt
i rukama i riječju
i za njom ginu smatrajući je prijateljem
i s njome ugovor sklapaju,
dostojni da joj pripadaju.
- 2** Jer oni krivo misle i ovako mudruju:
"Kratkovijek je i tužan život naš
i nema lijeka kad čovjeku dođe kraj
i još nije poznat tko bi se
iz Podzemlja izbavio.
- ²Mi smo djeca pukog slučaja
i kasnije ćemo biti kao da nikad
nismo ni bili,
jer samo je dim ono čime dišu
naše nosnice,
a misao je tek iskra od kucaja
našega srca.
- ³Kad se ona utrne, pretvorit će se
tijelo u pepeo,
a duh će se raspliniti kao lagan zrak.
- ⁴Ime će nam se s vremenom zaboraviti
i nitko se neće sjećati djela naših;
i život će nam proći kao pramenje oblaka
i nestat će ga kao magle
što je gone zrake sunčane
i pritiskuje žega njihova.
- ⁵Jer život naš kao sjena odmiče,
iz naše smrti nema povratka,
zapečaćeno je i nitko se ne vraća.
- ⁶Zato hodite ovamo! Uživajmo dobra sadašnja,
koristimo se stvorovima sa žarom
mladosti.
- ⁷Nauživajmo se odabranih vina i mirisa
i neka nas ne mimoide ni jedan
cvijet proljetni,

Knjiga mudrosti

I. MUDROST I KOB ČOVJEKOVA

⁸okrunimo se ružama prije no što uvenu.
⁹Neka svaki od nas sudjeluje u pijanki našoj,
 ostavimo svuda znake našeg veseljenja:
 to je naš dio i to je naša baština.
¹⁰Potlačimo ubogoga pravednika,
 ne štedimo udovice,
 ne poštujemo starca
 ni sjedina od mnogih godina.
¹¹Nek' naša snaga bude zakon pravde,
 jer ono što je slabo nije ni za što.
¹²Postavimo zasjedu pravedniku
 jer nam smeta
 i protivi se našem ponašanju,
 predbacuje nam prijestupe
 protiv Zakona
 i spočitava kako izdamosmo odgoj svoj.
¹³On se hvasta posjedom spozna je o Bogu
 i naziva se sinom Gospodnjim.
¹⁴On je ukor utjelovljeni našim mislima,
 sama njegova pojava tišti našu dušu.
¹⁵Život njegov nije kao u ostalih
 i njegovo je ponašanje nastrano.
¹⁶Smatra nas patvorinom
 i uklanja se od putova naših
 kao od nečisti.
 On svršetak pravednika proglašava
 sretnim
 i hvali se da mu je Bog otac.
¹⁷Pogledajmo jesu li istinite riječi njegove,
 istražimo kakav će biti njegov svršetak.
¹⁸Jer ako je pravednik Božji sin,
 On će se za nj zauzeti
 i izbavit će ga iz ruku neprijateljskih.
¹⁹Zato ga iskušajmo porugom i mukom
 da istražimo blagost njegovu
 i da prosudimo strpljivost njegovu.
²⁰Osudimo ga na smrt sramotnu,
 jer će mu, kako veli, doći izbavljenje."

Zabluda bezbožnička

²¹Tako oni misle, ali se varaju,
 jer ih zloća njihova zasljepljuje.
²²Oni ne znaju tajna Božjih,
 ne očekuju nagradu za svetost,

ne vjeruju u naknadu čistim dušama.
²³Jer je Bog stvorio čovjeka za neraspadljivost
 i učinio ga na sliku svoje besmrtnosti.
²⁴A đavlovom je zavišću došla smrt u svijet
 i nju će iskusiti oni koji njemu pripadaju.

Blaženstvo pravednika

3 A duše su pravednika u ruci Božjoj
 i njih se ne dotiče muka nikakva.
²Očima se bezbožničkim čini da oni umiru
 i njihov odlazak s ovog svijeta
 kao nesreća;
³i to što nas napuštaju kao propast,
 ali oni su u miru.
⁴Ako su, u očima ljudskim, bili kažnjeni,
 nada im je puna besmrtnosti.
⁵Za malo muke zadobili su dobra velika
 jer Bog ih je stavio na kušnju
 i našao da su ga dostojni.
⁶Iskušao ih je kao zlato u taljiku
 i primio ih kao žrtvu paljenicu.
⁷Zato će se u vrijeme posjeta njegova zasjati
 te će vratiti kao iskre u strnjici.
⁸Sudit će pucima i vladati narodima
 i Gospodin će kraljevat nad njimauvijeke.
⁹Koji se u nj ufaju spoznat će istinu,
 i koji su vjerni bit će u ljubavi s njim,
 jer izabranici njegovi stječu milost
 i milosrđe.
¹⁰A bezbožnici će zbog svojih misli
 biti primjereno kažnjeni
 jer su prezreli pravednike
 i otpali od Gospodina.
¹¹Teško onima koji preziru mudrost i stegu!
 Isprazna je nada njihova, napori uzaludni
 i poslovi bez probitka.
¹²Žene su im bezumne, djeca opaka
 i proklet njihov rod!

Bolja je jalovost nego bezbožno potomstvo

¹³Blago nerotkinji, ali bez ljage,
 kojoj ložnica ne poznaje grijeha;
 plodnost će se njezina pokazati
 na istrazi duša.
¹⁴Blago i uškopljeniku koji ne počini zločina
 niti smišlja zla protiv Gospoda;

Knjiga mudrosti

I. MUDROST I KOB ČOVJEKOVA

jer će za vjernost dobiti milost izabranu
i baštinu najljupkiju
u Domu Gospodnjem.

¹⁵Jer plemenit trud donosi plod pun slave
i neraspadljiv je korijen razbora.

¹⁶A djeca preljubnička neće doći do
savršenstva

i rod nezakonite ložnice propada.

¹⁷Pa ako i žive dugo, nisu ni za što
i na koncu im je starost nečasna.

¹⁸Umru li opet rano, nade nemaju
niti utjehe na sudnji dan:

¹⁹Jer okrutna je kob grešna roda.

4 Bolje i ne imati djece
a posjedovati krepost,
jer je spomen njezin besmrtn,
i Bog i ljudi je cijene.

²Kad je nazočna, oponašaju je,
kad je odsutna, priželjkuju je;
okrunjena vječno slavlje slavi,
jer je pobijedila u borbama bez ljage.

³A mnogobrojno potomstvo
bezbožnika nije ni za što;
izdanci se nečisti duboko ne korijene
i nemaju čvrsta temelja.

⁴Jer ako se načas i razgranaju,
slabo ukorijenjeni, na vjetru se zaljuljaju,
iščupa ih sila vihora,

⁵i grane što tek su izbile polomi
i plod im je beskoristan, nezreo za jelo
i nije ni za što.

⁶Jer djeca rođena iz nezakonita spavanja
svjedoče na sudu o zlu roditelja.

Prijevremena smrt pravednika

⁷A pravednik, ako i umre prijevremeno,
naći će mir.

⁸Jer duljina dana ne čini starost časnom
niti se ona mjeri brojem godina.

⁹Već razboritost - to su sjedine ljudske,
i krepostan život - zrela starost.

¹⁰I jer je ugađao Bogu, On ga je zavolio,
i jer je živio među grešnicima,
On ga je uzeo k sebi.

¹¹Uzdignut je da zloća ne bi izopachila
njegov razbor
ili da mu himba ne zavede duše.

¹²Jer blještavilo opachine zasjenjuje dobro
i vihor požude izopachuje dobru dušu.

¹³Stekavši savršenstvo u malo vremena,
dugo je živio;

¹⁴i jer mu je duša bila draga Gospodu,
On ga je hitro izbavio od zloće
oko njega.

Svjetina sve to vidi, ali ne shvaća;
njima i ne pada na um

¹⁵da milost i milosrđe pripadaju
izabranicima Gospodnjim
i zaštita njegovim svetima.

¹⁶A pravednik koji umire
osuđuje žive bezbožnike
i prijevremeno dokončana mladost
produženu starost opakih.

¹⁷Svjetina vidi kraj mudračev,
ali ne shvaća što je Gospod s njim
naumio

ili zašto ga je uzeo u zaštitu.

¹⁸Oni gledaju i preziru,
ali će se i njima Gospod podsmijevati.

¹⁹Ubrzo će oni biti trupla prezrena
i ruglo među mrtvima do vijeka,
jer će ih Gospod strmoglaviti bez glasa,
otrgnut će ih od temelja njihova,
sasvim ih opustošiti;
na mukama će oni biti
i spomen će im propasti.

Pravednici i bezbožnici na sudu

²⁰Puni straha doći će na obračun grijeha,
i bezakonja njihova u lice će ih optuživati.

5 A pravednik će se vedro sučeliti
s onima koji ga tlačije
i koji prezirahu patnje njegove.

²Kad ga ugledaju, uzdrhtat će od silna straha,
zapanjeni njegovim iznenadnim
spasenjem.

³Govorit će među sobom, puni kajanja,
i uzdišući u tjeskobi svoje duše:

⁴"To je onaj komu smo se nekoć podsmijevali
i koji nam je bio za porugu.

Mi, budale, smatrasmo njegov
život ludošću

i svršetak njegov nečasnim.

⁵Kako li se ubrojio među sinove Božje

Knjiga mudrosti

I. MUDROST I KOB ČOVJEKOVA

- i dobio udio svoj među svecima?
⁶Mi, odista, zalutamo s puta istine
i svjetlost pravde nije nam svijetlila
niti nam je sunce ogranulo.
⁷Bazali smo stazama propasti
i prohodili bespuća pustinje,
ali puta Gospodnjega nismo spoznali.
⁸Što nam je koristila oholost?
Što nam je vrijedilo bogatstvo i hvastanje?
⁹Sve je prošlo kao sjena
i kao kratkotrajan glas.
¹⁰I kao lađa koja siječe uzburkano more
i traga joj nema kuda prođe
niti brazde hrptici njezinoj u valovima;
¹¹ili kao ptica što zrakom proleti
i ne ostavi traga prolazu svojem:
šiba lagani uzduh udarcima svojih pera
i rasijeca ga uza snažan fijuk
i prodire zamasa svojih krila,
a poslije nema više nikakva traga
njezinu letu;
¹²ili kao strijela odapeta na svoj cilj:
probijeni se zrak odmah sklapa
i ne raspoznaje se staza njezina -
¹³tako i mi: jedva što smo na svijet došli,
a već nestadosmo,
ni traga kreposti pokazati ne mogosmo:
u zloći se svojoj sasvim istrošismo."
¹⁴I doista, nada je bezbožnikova kao pljeva
što je vjetar raznosi
i kao sitna pjena što je vihor razgoni;
ona nestaje kao dim na vjetru
i prolazi kao spomen na
jednodnevna gosta.
¹⁵A pravednici žive dovijeka,
i u Gospodu je nagrada njihova
i briga za njih u Svevišnjeg.
¹⁶Zato će iz ruku Gospodnjih primiti
kraljevsku krunu slave i vijenac ljepote;
svojom će ih desnicom Gospod zakriliti
i svojom ih mišicom zaštititi.
¹⁷Latit će se svog žara ljubomornog kao oružja
i naoružat će sve stvorenje
da kazni svoje neprijatelje;
¹⁸kao oklop obući će pravednost,
a kao šljem stavit će sud bez himbe;
¹⁹uzet će nepobjedivu svetost kao štit,
²⁰a kao mač naoštrit će žestok gnjev
i sav će svemir poći s njim
u boj protiv bezumnika.
²¹Tad će poletjet' dobro naperene strijele:
munje iz oblaka padat će na cilj
kao iz nategnuta luka;
²²iz bojne sprave izlijetat će zrna tuče
srdžbom nabijena.
Na njih će voda morska bjesnjeti,
i rijeke će ih potapati bez milosti.
²³Dah Svemoći zapuhat će protiv njih,
izvijat će ih poput vihora.
I tako će svu zemlju opustošiti
bezakonje
i opačina će prevrnuti prijestolja
vladalačka.

Rimljanima

I. SPASENJE PO VJERI

Svi su grešni

⁹Što dakle? Imamo li prednost? Ne baš! Jer upravo optužismo sve, i Židove i Grke, da su pod grijehom, ¹⁰kao što je pisano:

Nema pravedna ni jednoga,

¹¹*nema razumna,*

nema ga tko bi Boga tražio.

¹²*Svi skrenuše, svi se zajedno pokvariše, nitko da čini dobro - nijednoga nema.*

¹³*Grob otvoren grlo je njihovo, jezikom lažno laskaju,*

pod usnama im je otrov ljutičin,

¹⁴*usta im puna kletve i grkosti;*

¹⁵*noge im hitre da krv proliju,*

¹⁶*razvaline i nevolja na njihovim su putima,*

¹⁷*put mira oni ne poznaju,*

¹⁸*straha Božjega nemaju pred očima.*

¹⁹A znamo: što god Zakon veli, govori onima pod Zakonom, da svaka usta umuknu i sav svijet bude krivac pred Bogom. ²⁰Zato se po djelima Zakona nitko neće opravdati pred njim. Uistinu, po Zakonu - samo spoznaja grijeha!

2. PRAVEDNOST BOŽJA I VJERA

Objavljenje spasiteljske pravednosti Božje

²¹Sada se pak izvan Zakona očitovala pravednost Božja, posvjedočena Zakonom i Prorocima, ²²pravednost Božja po vjeri Isusa Krista, prema svima koji vjeruju. Ne, nema razlike! ²³Svi su zaista sagriješili i potrebna im je slava Božja; ²⁴opravdani su besplatno, njegovom milošću po otkupljenju u Kristu Isusu. ²⁵Njega je Bog izložio da krvlju svojom bude Pomirilište po vjeri. Htio je tako očitovati svoju pravednost kojom je u svojoj božanskoj strpljivosti propuštao dotadašnje grijeha; ²⁶htio je očitovati svoju pravednost u sadašnje vrijeme - da bude pravedan i da opravdava onoga koji je od vjere Isusove.

Uloga vjere

²⁷Gdje je dakle hvastanje? Isključeno je. Po kojem zakonu? Po zakonu djela? Ne, nego po zakonu vjere. ²⁸Smatramo zaista da se čovjek

opravdava vjerom bez djela Zakona. ²⁹Ili je Bog samo Bog Židova? Nije li i pogana? Da, i pogana. ³⁰Jer jedan je Bog: on će opravdati obrezane zbog vjere i neobrezane po vjeri. ³¹Obeskrepljujemo li dakle Zakon po vjeri? Nipošto! Naprotiv, Zakon utvrđujemo.

3. SVJEDOČANSTVO PISMA

Abraham opravdan vjerom

4 Što ćemo dakle reći? Što je Abraham, otac naš, našao po tijelu? ²Doista, ako je Abraham po djelima opravdan, ima se čime dičiti - ali ne pred Bogom. ³Ta što veli Pismo? Povjerovala Abraham Bogu i uračuna mu se u pravednost. ⁴Onomu tko radi ne računa se plaća kao milost, nego kao dug. ⁵Onomu tko ne radi, a vjeruje u Onoga koji opravdava bezbožnika, vjera se uračunava u pravednost, ⁶kao što i David blaženim proglašuje čovjeka kojemu Bog uračunava pravednost bez djela:

⁷*Blaženi oni kojima je zločin otpušten, kojima je grijeh pokriven!*

⁸*Blago čovjeku*

komu Gospodin ne ubraja krivnju.

Nezavisno od obrezanja

⁹Ide li dakle ovo blaženstvo samo obrezane ili i neobrezane? Ta velimo: Vjera se Abrahamu uračuna u pravednost. ¹⁰A kako mu se uračuna? Već obrezanu ili još neobrezanu? Ne obrezanu, nego neobrezanu! ¹¹I znak obrezanja primi kao pečat pravednosti koju je po vjeri zadobio još neobrezan, da bude ocem svih vjernika: neobrezanih - te im se uračuna pravednost - ¹²i ocem obrezanih, ne onih koji su samo obrezani, nego onih koji uz to idu stopama vjere još neobrezana oca našeg Abrahama.